ISSN 3060-4567

MAKTABGACHA VA MAKTAB YOSHIDAGI BOLALAR KIYIMIDA BEZAK SAN'ATI

Farg'ona viloyati Oltiariq tumani
2-son kasb – hunar maktabi
Ishlab chiqarish ta'lim ustasi
O'rinova Latifaxon

Annotatsiya: *Ushbu maqolada maktabgacha va maktab yoshidagi bolalar kiyimida bezak san'ati haqida bayon qilingan.*

***Kalit so'zlar**: Bezak san'ati, maktabgacha yoshdagi bolalar kiyimi, maktab yoshidagi bolalar kiyimi, ustki kiyimlar, ustki kiyimlarni modellashtirish, loyihalashtirish, bezak berish.*

DECORATIVE ART IN THE CLOTHES OF CHILDREN OF PRESCHOOL AND SCHOOL AGE

Annotation: *This article describes the art of decoration in the clothes of preschool and school-age children.*

Keywords: *Decorative Arts, pre-school children's clothing, school-age children's clothing, tops, modeling, designing, decorating tops.*

Bezak san'ati — san'at turi; inson atrofidagi moddiy muhitni shakllantiradi, badiiy bezash uchun xizmat qiladi, unga estetik va g'oyaviy badiiy mazmun baxsh etadi. Bezak san'ati insonning xizmatidagi buyumlarga bezak bo'lib, shu bilan bir qatorda insonga estetik, g'oyaviy va badiiy ta'sir ko'rsatadi, inson moddiy muhitining kurki, nafosati sifatida namoyon bo'ladi. Asosiy sohalari: me'morlik bilan bevosita bog'liq bo'lgan monumental bezak san'ati, jamoatchilik va ayrim shaxslar ehtiyoji uchun badiiy buyumlar tayyorlash bilan bog'liq bo'lgan amaliy san'at, bayram, tomosha manzaralarini, sayrgohlarni, ekspozitsiyalarni, ko'pchilik e'tiboriga havola qilinadigan stend, vitrinalarni bezash bilan bog'liq bo'lgan bezash san'ati, badiiy loyihalashdan iborat bo'lgan dizayn.

ISSN 3060-4567

Maktabgacha yoshdagi bolalar kiyimi. Bolalikning bu davrida „nima yaxshi-yu, nima yomon“ligi to‘g‘risida dastlabki tushunchalar paydo bo‘la boshlaydi, bolaning fe’l-atvori shakllana boshlaydi. Bolani o‘rab turgan tevarak-atrofdagi barcha narsalar, shu jumladan o‘yinchoqlar, kiyimlar uning e’tiborini torta boshlaydi, tug‘ilayotgan son-sanoqsiz savollarga javob qidira boshlaydi. Jismoniy jihatdan ham jadal rivojlanadi, tananing nisbatlari ham o‘zgaradi, endi bosh va tananing nisbatlari 1:5 yoki 1:5,5 ni tashkil etadi .Kiyim assortimenti avvalgicha qoladi, lekin shakllarning bo‘linishlarida o‘zgarishlar bo‘ladi. Ko‘ylaklarni kichkina koketkali, unchalik enli bo‘lmagan qo‘sh etaklar, plisse yoki taxlamalar bilan bezash mumkin. Kiyimning asosiy shakllari trapesiyasimon va to‘g‘ri. Bolalarni mustaqil ravishda kiyinib-yechinishlarini rag‘batlantirish maqsadida qulay taqilmalar qilnadi, ular albatta kiyimning old qismida joylashishi kerak, tugmalar qulay shakl va o‘lchamlarda bo‘lib, soni ko‘p bo‘lmasligi kerak. Kiyimlarning old bo‘laklari yorqin applikasiyalar, kashtalar bilan bezatilishi mumkin. Mak tabgacha yoshdagi bolalar kiyimlari yorqin, serbezak, shakllari komplektlash yo‘li bilan buyumlar sonini kamaytirib, ishlatilish variantlarini ko‘paytirish mumkin.

Yasli yoshidagi bolalar kiyimlari sodda va ixcham bo‘lishi bilan birga, alohida qismlarining shakli turli-tuman bo‘lishi mumkin. Yenglari odatda uzun bo‘lib, to‘g‘ri yoki pastki qismida manjetli bo‘ladi. Yozgi kiyimlarning yenglari „qanotcha“ yoki „fonarcha“ ko‘rinishida bo‘lishi mumkin. Ustki kiyimlarni modellashtirishda ko‘pincha kapyushonli qilinsa maqsadga muvofiq bo‘ladi.

ISSN 3060-4567

Ustki kiyimlarning yana bir qulay turi kombinezon bo‘lib, bola tanasini to‘liq yopib turadi va bemalol harakatlanishini ta’minlaydi.

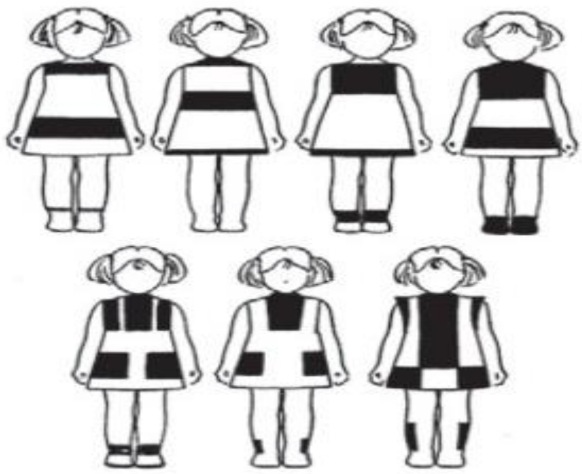

Bu davrdagi bolalar kiyimlarining bezaklari turlicha bo‘lishi mumkin, lekin bunda me’yorni saqlay bilish kerak. Yasli yoshidagi bolalar kiyimlarining badiiy obrazliligini hal qilishda tabiatning nozik ko‘rinishlaridan, oqish va tiniq ranglardan foydalaniladi. Bunga materiallarning fakturasi va ranglarini o‘zaro uyg‘unlashtirish hisobiga erishish mumkin: momiq quyoncha, sap-sariq jo‘jacha, jajji qo‘zichoq, nozik gullar va boshqalar bolalar kiyimlarini obrazli ifodaliligini ta’minlaydi.

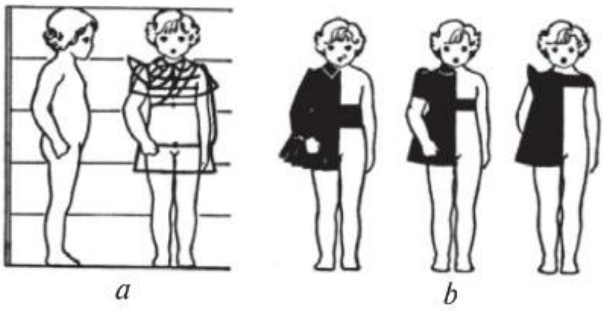

Maktabgacha yoshdagi bolalar kiyimi. Bolalikning bu davrida „nima yaxshi-yu, nima yomon“ligi to‘g‘risida dastlabki tushun- chalar paydo bo‘la boshlaydi, bolaning fe’l-atvori shakllana boshlaydi. Bolani o‘rab turgan tevarak-atrofdagi barcha narsalar, shu jumladan o‘yinchoqlar, kiyimlar uning e’tiborini torta boshlaydi, tug‘ilayotgan son-sanoqsiz savollarga javob qidira boshlaydi. Jismoniy jihatdan ham jadal rivojlanadi, tananing nisbatlari ham o‘zgaradi, endi bosh va tananing nisbatlari 1:5 yoki 1:5,5 ni tashkil etad.

ISSN 3060-4567

Kiyim assortimenti avvalgicha qoladi, lekin shakllarning boʻlinishlarida oʻzgarishlar boʻladi. Koʻylaklarni kichkina koketkali, unchalik enli boʻlmagan qoʻsh etaklar, plisse yoki taxlamalar bilan bezash mumkin. Kiyimning asosiy shakllari trapesiyasimon va toʻgʻri. Bolalarni mustaqil ravishda kiyinib-yechinishlarini ragʻbatlantirish maqsadida qulay taqilmalar qilnadi, ular albatta kiyimning old qismida joylashishi kerak, tugmalar qulay shakl va oʻlchamlarda boʻlib, soni koʻp boʻlmasligi kerak. Kiyimlarning old boʻlaklari yorqin applikasiyalar, kashtalar bilan bezatilishi mumkin. Maktabgacha yoshdagi bolalar kiyimlari yorqin, serbezak, shakllari erkin va yumshoq boʻlishi kerak. Ranglari yorqin va tiniq, detallari oʻzaro proporsional, bezaklar ifodali boʻlgan kiyim nafaqat estetik, balki tarbiyaviy vazifalarni ham bajaradi

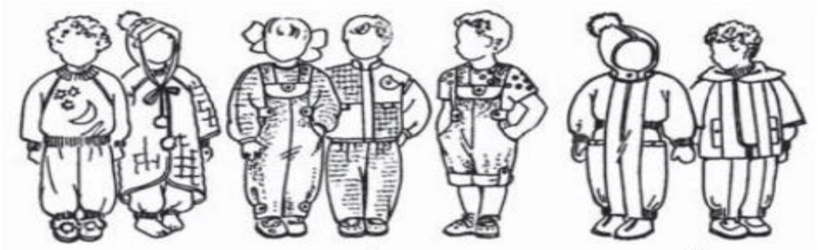

FOYDALANILGA ADABIYOTLAR

1. Madjidova Sh.G., Rasulova M.K "Texnologik jarayonlarni loyihalash" Darslik. Toshkent-2011 yil.

2. Г.Қ.Кулижанова, С.С.Мусаев ―Енгил саноат маҳсулотлари технологияси‖ Ўқув қўлланма. Тошкент-2002 йил.

3. Нигматова Ф.У. ―Енгил саноат махсулотларини лойиҳалашнинг автоматлаштирилган системаси‖ фанидан маърузалар матни. Тошкент-2015 йил.

4. Нигматова Ф.У., Хожиматов Р.С., Шомансурова М.Ш ―Тикув буюмларини лойиҳалашнинг автоматлаштирилган системаси‖ фанидан тажриба машғулотларини бажариш учун услубий қўлланма. Наманган-2016 йил.